

Dapurt útlit í ljósari tíð:

Føroyar ikki brúk fyri øllum teimum ungu

Av einum ungdómsárgangi uppá 700 hava Føroyar í mesta lagi brúk fyri 300. Spurningurin er tí um vit skulu sleppa teimum ungu uppá fjall ella bógva tey út til at taka við avbjóðingum í útlandinum. Stjórin á Handilsskúlanum heldur vit skulu velja seinnu loysina.

Hóast tað annars skuldi verið ein góð tíð, nú próvtøkurnar eru lidnar og mongu næmingarnir á Føroya Handilsskúla hava fingið prógv, so sær framtíðin fyri føroyska ungdómin ikki alt ov bjørt út. Hetta er í hvussu er ein veruleiki, sum stjórin á Handilsskúlanum í Havn torir at sanna.

Svart út

-Eg haldi tað sær ógvu-

liga svart út fyri Føroyar og ikki minst fyri tey ungu, sum nema sær útbúgving her á landi. Tær sær ikki mætari út enn at Føroyar hava ikki brúk fyri ein stórum parti av tí uppvaksandi ungdóminum sigur Ragnar Magnussen, sum metir, at av árganginum uppá 700 ungdómar, so hevur samfelagið í meta lagi brúk fyri teimum 200-300.

Hvørji ráðini eru tá til

at taka!

Spurningurin er um vit skulu sleppa teimum ungu uppá fjall ella bógva tey út til at taka við avbjóðingum, sum eru í útlandinum.

Og sjálvandi heldur skúlastjórin, at vit eiga at geva teimum ungu útbúgvingarmøguleikar heldur enn at sleppa teimum uppá fjall. Hann heldur, at næmingarnir, sum koma frá Handilsskúlanum eru kanska best fyri, tá hugsað verður um, at umleið 40 til 50 %

av lønarútgjaldingunum í samfelagnum stava frá handli, fyrisiting og arbeiði, sum Handilsskúlin letur fólk til.

Liberalisering

Ragnar Magnussen er einki fyri at geva politikarum góð ráð um, hvussu teir eiga at bera seg at fyri at venda gongdini. -Tað verður ikki altíð so væl dámt, men helst er tað eisini skylda okkara at geva boð uppá framtíðina, og

mítt er, at samfelagið má liberaliserast meira.

Viðurskiptini í Føroyum liggja í alt ov føstum karmi. Tey eru ov stírvín og fólk eru ov nógv bundin av verandi skipan. Her hugsi eg m.a. um royndirnar at gera söluna av fiski fríari. Tað er einki at ivast í, at høvdu vit eina heilt fría uppboðssølu, so vóru tað helst fleiri um við evnum sínum høvdu kunnað fingið okkurt burtur úr á hesum økinum eins væl og á øðrum vinnuøkjum.

Tørvur á landspolitikarum

Ragnar Magnussen heldur, at einki verður gjørt fyri at loysa upp fyri hesi manglandi liberaliseringini og hann heldur tað vera skeiðt, at politikarar og vinnulivsmenn eru ein og sami maður. -Og so haldi eg, at vit eiga at fáa fleiri landspolitikarar skal hugsingur verða um at broyta stöðuna leggur hann aftrat.

Hann heldur eisini, at

ov lítið samsvar er í samfelagnum millum effektivitet og lønina fólk fáa. -Tað er svárt at skula siga tað, nú næmingar eru lidnir við skúlan, men sjálvur havi eg ikki góðar vónir, serliga nú alt tykist at detta niður fyri samtíðis.

tilgongdin til skúlan er rættiliga stór, meðan figgarorkan ger, at langt frá øll sleppa inn á skúlarnar til heystar.

Ragnar Magnussen sigur, at teir hava verið noyddir at vísa frá sær rættiliga nógv umskj- arar, tí ráðini eru ikki til so nógvur flokkar.

Hetta ger, at alsamt fleiri føroyingar fara til Danmarkar á Handilsskúla. Helst er talan um einar 120 føroyingar, sum fara at ganga á donskum handilsskúlum ella líknandi skúlum til heystar.

jan

Nógv sleppa ikki inn

Men Handilsskúlin heldur tó fram í sama lag ella umleið tað. Í ár hava 104 næmingar til FHS prógv í Havn og 75 á Kambsdali, Hægri Handilsskúlaprógv (3 ár) hava 26 tikið í Havn og 26 á Kambsdali og somu töl eru fyri HH (1 ár). Við øðrum orðum hava umleið 300 næmingar fingið prógv á Føroya Handilsskúla. Nakrir av teimum halda fram, meðan

enfor fiskerierhvervet — og det er ikke bare noget man gør.

Som beskrevet er strukturproblemerne i fiskerierhvervet i fiskerierhvervet i mine øjne så omfattende at man er nødt til at gå radikalt til værks, hvis man nogensinde skal løse problemerne. Det nemmeste og mindst smertefulde ville i mine øjne være, at man river det hele ned og starter på en frisk. Den bedste hjælp Danmark kan give Færøerne er derfor en ny Marshallhjælp. En Marshallhjælp á la den hjælp Færøerne fik i midten af 1950'erne og som skabte fundamentet i efterkrigens moderne fiskerierhverv.

Konkret forestiller jeg mig at Folketinget ned-sætter et nyt rådgivende udvalg bestående af biologer, geografer, erhvervsfolk, økonomer samt danske og færøske politikere. Udvalget skal udarbejde principperne for et nyt og bæredygtigt fiskerierhverv og disse principper må naturligvis tage hensyn til fiskebestandene, markedet, fangstredskaberne, flådestørrelse og færingerne stærke ønsker om at opretholde et spredt bosætningsmønster. Og samtidig må den danske stat forlange at de »høvdinge« der har trukket Færøerne ned idag, bliver diskvalificeret

i forhold til Marshallhjælpen, således at hjælpen ikke blot bliver endnu en saltvandsindsprøjtning til de nuværende erhvervsledere.

Hvis færingerne ikke er indstillet på at finde en løsning på høvdingespillet og deres alvorlige politiske krise, mener jeg Danmark bør drage konsekvensen heraf og bevilge Færøerne en gældssaner- ing, samt et symbolsk engangstilskud, således at landet principielt har mulighed for at genopbygge et nyt og moderne fiskerierhverv. Til gengæld må Danmark så forlange at Færøerne bliver løstrevet fra det danske kongerige, således at vi danske skatteborgere bliver fri for at betale til høvdingenes økonomiske ruin, og således at Danmark kan komme ud af rigsfællesskabet med en ren og god samvittighed i behold.

Alternativet til sådanne vidtgående løsninger, er i mine øjne at Danmark fortsætter med at betale en lille milliard i bloktilskud til Færøerne om året, for at de færøske høvdinge kan holde liv i deres utidssvarende og ovedimensionerede foretagender. Og at vi sammen med færingerne lukker øjnene, holder vejret og håber det bedste. — Indtil videre holder jeg vejret og håber det allerbedste for mine færøske frænder.

Frá hugnaligu løtuni á Handilsskúlanum í Havn í farnu viku, tá prógvini vórðu handað. Myndir Kalmar